

Către: Dumitru BUDIANȘCHI

Ministrul Finanțelor

Către: Octavian ARMAȘU

Guvernator al Băncii Naționale a Moldovei

Nr. 91 din 24.11.2022

Ref.: Propuneri la proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, Legea nr. 550/1995 cu privire la lichidarea băncilor, Codul de Procedură civilă, Codul de executare, Codul administrativ și altele) (406/MF/BNM/2022)

Stimate domnule Budianschi,

Stimate domnule Armașu

Vă salutăm din numele Camerei Americane de Comerț din Moldova (în continuare "AmCham Moldova").

Comunitatea financiară din cadrul AmCham Moldova a examinat proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, Legea nr. 550/1995 cu privire la lichidarea băncilor, Codul de Procedură civilă, Codul de executare, Codul administrativ și altele) și comunică următoarele.

Având în vedere complexitatea proiectului de lege precum și intervențiile conceptuale ce vor afecta sectorul financiar, inclusiv din perspectiva creșterii costurilor activității, se consideră necesar realizare consultărilor publice pentru a discuta modificările propuse prin prisma argumentelor autorităților publice și a părților afectate de intervențiile în actele normative.

Acest exercițiu va asigura o eficiență mai sporită a intervențiilor promovate de Ministerul Finanțelor de comun cu Banca Națională a Moldovei prin informarea multilaterală asupra efectelor reglementărilor propuse.

Proiectul de lege prezentat conține o serie de modificări care vizează organizarea și competențele BNM, dar și activitatea entităților financiare, în special: (i) consolidarea cadrului legal aferent băncii centrale ca entitate de supraveghere, (ii) limitări suplimentare ale prevederilor Codului Administrativ asupra procedurilor administrative care au ca obiect actele emise de Banca Națională a Moldovei și (iii) instituirea remunerațiilor serviciilor și operațiunilor Băncii Naționale și a plăților de supraveghere impuse entităților supravegheate. În continuare prezentăm propunerile și obiecțiile de perfecționare a modificărilor propuse prin proiectul de lege.

Art. I. – Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei

1. Abordând problematica (iii) instituirii remunerațiilor serviciilor și operațiunilor Băncii Naționale și a plăților de supraveghere impuse entităților supravegheate (propunerea de completare a Legii cu articolele 21¹ și 21²) admitem adecvat situației instituirea unor comisioane, remunerații și/sau taxe, însă considerăm că, în speță, este necesară elaborarea unei legi complementare modificărilor propuse care ar determina exhaustiv modalitățile pentru calcularea valorii taxelor anuale de supraveghere de perceput în ceea ce privește entitățile supravegheate, a metodologiei și criteriilor de calculare a taxei de supraveghere care urmează a fi percepută de la fiecare entitate supravegheată, dar și a cheltuielilor suportate de BNM care cad sub incidența noțiunii de costuri aferente exercitării atribuțiilor de supraveghere.

Mai mult, introducerea de către BNM a plăților și taxelor nu este precedată nici de un studiu de cercetare și nici de o analiză ex ante a proiectului astfel cum este cerut de art.25-26 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative. Trimiterile autorului la "Preambulul Regulamentului UE 1024/2013" pentru a justifica introducerea acestor plăți în RM este eronată, deoarece din câte cunoaștem Preambulul unui act UE nu face parte din corpul actului normativ propriu-zis. Reieșind din cele expuse considerăm că pînă la introducerea acestor norme, urmează de efectuat o analiză detaliată a acestora, în special a impactului financiar asupra sistemului financiar, fiind imperativ necesară desfășurarea unor consultări deschise cu entitățile ce vor fi impactate direct prin introducerea normelor respective.

Totodată, considerăm că este esențial de a reglementa corect modalitatea de aplicare a unor asemenea plăți de supraveghere. Conform alin. (1) plățile respective se percep pentru a recupera costurile suportate. În acest sens, mecanismul de stabilire a acestor plăți trebuie să fie dezvoltat în baza unei metodologii și în baza costurilor suportate de BNM, ori alin. (1) expres se referă la recuperarea de costuri. Acest exercițiu este esențial, deoarece plafoanele indicate în anexa la lege sunt deosebit de mari și acestea **nu pot fi acceptate**, ca și plafon maxim direct în lege, în asemenea proporții, deoarece ulterior entitatea supravegheată nu va putea pune în discuție plata de supraveghere solicitată de autoritate, întrucât plafonul respectiv va fi stabilit prin lege. Având în vedere cifrele de afaceri a entităților supravegheate, este clar că plafoanele indicate sunt absolut mari și depășesc costurile care necesită a fi recuperate.

Este de menționat că în baza datelor publice disponibile pentru anul 2021 suma maximă a plăților de reglementare ce ar fi achitate de către primele 6 categorii de entități ar reprezenta aproximativ 313 mil. lei, sumă calculată suplimentar altor tipuri de venituri. Spre comparație cheltuielile totale operaționale ale BNM (cu excepția cheltuielilor aferente producerii monedei naționale) constituie 240 mil. lei, anul 2021).

Analizând practica internațională, la fel concluzionăm că suma plăților de supraveghere sunt exagerat de mare. Astfel, spre exemplu Banca Națională a Lituaniei percepe o plată în mărime de 0,01445% din valoarea medie a activelor¹, ceea ce constituie de aproximativ 14 ori mai mică în comparație cu propunerile din proiectul de lege (0,2%).

La fel, dacă e să analizăm exemplul de pe pagina web a Autorităților de supraveghere bancară europene² mărimea plății raportată la activele băncii, ar constitui:

- pentru băncile mai puțin semnificative cu active totale în valoare de peste 1 miliard EUR – 0,00059%
- pentru băncile mai puțin semnificative cu active totale în valoare de 1 miliard EUR sau mai puțin – 0,0006%.

Totodată, modalitatea de determinare a costurilor trebuie să fie transparentă și clară din start și să fie determinată de principiu în baza unui exercițiu de bugetare a costurilor de către BNM. Modalitatea de a stabili niște plafoane mari în avans și încasarea acestora de la entități, va plasa o presiune majoră pe bugetele acestor entități și va admite încasarea "cheltuielilor care urmează a fi suportate" *ex-ante*, ceea ce este contrar principiilor de plată a costurilor suportate. În acest sens, se va înregistra cazul în care BNM va încasa o sumă foarte mare în avans, urmând să reducă suma din anul financiar următor. Totuși, suma colectată ar putea fi una extrem de mare, care să acopere cheltuielile pentru mai mulți ani înainte, dar și va retrage banii respectivi de la entitățile supravegheate, acestea fiind nevoite să activeze din bani împrumutați sau să nu utilizeze banii respectivi pentru dezvoltarea propriilor afaceri.

Se cere o clarificare mai detaliată și revedere a mecanismului de stabilire a plăților regulatorii pentru recuperarea costurilor suportate, încât acesta să fie bazat pe reguli clare și transparente și cu determinarea corectă a bazei de calcul (de exemplu să fie discutat dacă imobilele deținute în proprietate sau alte mijloace fixe ar trebui excluse). Acest mecanism trebuie discutat și acceptat larg între toți participanții pieței financiare și BNM.

¹ <https://www.lb.lt/lt/imokos-ir-islaidos-finansu-rinkos-prieziurai>

² <https://www.bankingsupervision.europa.eu/organisation/fees/calculator/html/index.en.html>

Considerațiile evocate sunt fundamentate inclusiv de faptul că, fiind un proiect de modificare a actelor normative care are impact economic, urmează să fie supus expertizării în modul și ordinea prevăzută de legea nr. 100 din 22 decembrie 2007 cu privire la actele normative.

Consecvent, este potrivită și referirea la opiniile Băncii Centrale Europene referitoare la taxele de supraveghere, în special Opinia Băncii Centrale Europene cu privire la taxarea instituțiilor financiare din 12 ianuarie 2016 (CON/2016/1) și Opinia Băncii Centrale Europene cu privire la abolirea taxei speciale care privește anumite instituții financiare din 04 noiembrie 2020 (CON/2020/28).

În textul opiniilor enunțate Banca Centrală Europeană a indicat că asemenea inițiative de ordin normativ ar trebui să fie precedate de o analiză a potențialelor consecințe negative pentru sectorul bancar pentru a fi asigurat faptul că asemenea taxe nu comportă riscuri de stabilitate financiară și a activității de creditare, care ar putea ulterior afecta creșterea economiei reale (CON/2016/1, pct. 2.1).

Pe de altă parte, opinând asupra abolirii taxei speciale care privește instituțiile financiare, Banca Centrală Europeană a indicat că, desființarea taxei speciale ar contribui la creșterea capacității de creditare a instituțiilor financiare și ar duce la creșterea economiei reale. (CON/2020/28, pct. 2).

Concluzionând cele expuse, considerăm oportun ca contribuțiile financiare instituite sub forma unei taxe de supraveghere să fie supuse unui proces de expertizare pentru a fi posibilă proiectarea impactului asupra economiei în general, dar și asupra instituțiilor bancare în special.

Înțelegem argumentul invocat în Nota informativă la Proiect privind independența financiară a băncii centrale, și anume că banca centrală ar trebui să dispună de resurse adecvate pentru a-și putea îndeplini atribuțiile de supraveghere în mod eficient. Cu toate acestea, dorim să atragem atenția că plățile de supraveghere vor constitui o presiune adițională asupra profitabilității băncilor, ceea ce va conduce inclusiv și la diminuarea fondurilor proprii, în pofida cerințelor și așa riguroase privind adecvarea fondurilor proprii. Astfel, băncile vor fi nevoite să recurgă la aplicarea comisioanelor mai mari pentru deservirea clienților, iar scumpirea serviciilor oferite de bănci atât pentru persoane fizice, cât și pentru agenții economici, va fi inevitabilă.

În opinia comunității bancare, valoarea anuală maximă a plății de supraveghere pentru bănci, în mărime de 0,2% din valoarea medie anuală a activelor, prevăzută în Anexa la proiectul de lege, este una exagerat de mare, inclusiv reieșind din practica europeană și internațională (a se vedea mai jos), prin urmare, considerăm că aceasta urmează a fi redusă considerabil.

În partea ce ține de valoarea anuală maximă pentru plățile de supraveghere a Organizațiilor de Creditare Nebancare se propune ca aceasta să reprezinte 0,1% din soldul creditelor nebancare și leasingului financiar înregistrat de OCN (similar practicii CNPF). Considerăm că celelalte active, înafara de portofoliu, reprezintă active ajutoare care sunt generatoare de venituri. Astfel, perceperea acestora va influența negativ asupra OCN-urilor.

Totodată, în ceea ce privește cuantumul procentului perceput pentru achitarea taxei de supraveghere (0,15%) considerăm că este unul mare în raport cu serviciile pe care le poate presta OCN-urile.

În partea ce țin de domeniul asigurărilor, Hotărârea CNPF nr. 56/13 din 25 octombrie 2022 privind cuantumul taxelor și plăților în anul 2023 în vigoare, conform Anexei nr.1 privind taxele și plățile stabilite și percepute de Comisia Națională a Pieței Financiare în anul 2023 la punctul 7.1 lit. c) stabilește cuantumul plăților societăților de asigurări - în cuantum de 0,35% din primele brute anuale subscrise din asigurări de viață, care întotdeauna formau o categorie separată pe lângă asigurările generale. Totuși, începând cu 01.07.2023 cuantumul plăților societăților pentru primele brute subscrise din asigurări de viață se vor calcula conform prevederilor propuse în proiectul de modificare a Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei și conform metodologiei de calculare, termenilor și condițiilor de achitare a plăților de supraveghere, stabilite prin actele normative ale Băncii Naționale .

În acest sens dorim să atragem atenția autorităților înainte de elaborarea cadrului normativ secundar asupra faptului că asigurările de viață sunt produse financiare pe termen lung, care pe lângă rolul social important pe care îl joacă, eliberând guvernul de o parte din povara satisfacerii nevoilor de securitate financiară a populației, asigurările de viață sprijină dezvoltarea economică în general și dezvoltarea piețelor financiare în special.

Pentru orice produs financiar pe termen lung taxa percepută de către Autoritatea de supraveghere face parte din structura tarifară încă la etapa de elaborare a business planurilor, astfel contribuțiile aplicate asigurărilor de viață au o abordare specială din partea Autorităților din majoritatea statelor europene.

În aceeași ordine de idei menționăm că în urma unei analize a celor mai bune practici europene privind aplicarea taxelor pentru asigurările de viață pe termen lung s-a constatat că se acordă o atenție deosebită în sensul stabilității maxime. Din practica țărilor europene se observă că taxa pentru asigurările de viață este stabilită în mod precaut ținând cont că autoritățile doresc să impulsioneze asigurările de viață, acestea fiind un factor important în conexiunea dintre companiile de asigurări și bugetul de stat prin prisma funcțiilor economico-sociale cât și financiar-investiționale și în același timp să evite variabilitatea taxelor ținând cont de durata acestora, respectiv orice fluctuație poate provoca riscuri pentru întreg portofoliu de asigurări de viață.

Menționăm că în unele țări din Uniunea Europeană nu este impusă o taxă de către regulator pentru asigurările de viață pe termen lung sau aceasta este semnificativ mai mică decât taxa pentru asigurările generale care de regulă sunt pe termen scurt. Spre exemplu în România, unde taxa pentru asigurările obligatorii RCA este de asemenea de 1% ca și în Republica Moldova, taxa pentru asigurările de viață este de 0,3% comparabil cu taxa existentă în Republica Moldova până în 2022 de 0,35%, iar în Ungaria, Bulgaria și Ucraina taxa pentru asigurările de viață este 0%.

În cele din urmă considerăm oportun să subliniem că deciziile privind modificarea unor elemente a structurii tarifare, în special pentru categoria asigurări de viață, trebuie anunțate din timp cu acordarea unui termen de implementare și în urma unor consultări publice, ținând cont de standardele de continuitate a asigurărilor pe termen lung.

În același timp dorim să menționăm că fără o analiză detaliată orice modificare a taxei pentru asigurările pe termen lung poate cauza o reacție în lanț cu efecte negative în viitor și pe termen lung. Rezervele tehnice pe asigurările de viață reprezintă obligațiile asumate de companie de a proteja financiar beneficiarii din asigurări de viață. În același timp aceste rezerve, până a ajunge la maturitate, sunt investite preponderent în valori mobiliare de stat. Luând în considerație cele expuse anterior este evident că trebuie evitate orice fluctuații ce ar duce la sporirea riscului pe portofoliul existent de asigurări de viață, inclusiv majorarea elementelor de cost prevăzute în tarifele existente, care ar putea duce la insuficiența tarifelor în a acoperi toate obligațiile viitoare conform contractelor de asigurare în vigoare. Baza de calcul a cuantumului plăților societăților din asigurări de viață sunt primele brute subscrise din asigurări de viață, iar acestea sunt formate din tot portofoliul de contracte active, respectiv în primele subscrise pentru anul curent sunt incluse și primele pe contracte pornind cu începutul asigurării din anul 2004, care au fost încheiate conform tarifelor în vigoare din acea perioadă.

Deși înțelegem că cadrul normativ secundar încă nu a fost elaborat și publicat, prin prezenta scrisoare am dorit să ne asigurăm că există o bună înțelegere a substanțialității taxelor pentru asigurări de viață și în același timp să sesizăm autoritatea privind necesitatea diferențierii taxelor pentru asigurările generale și asigurările de viață în categorii separate, iar pentru cele din urmă evitarea unor fluctuații ce ar putea cauza riscuri pe termen lung.

În partea ce ține de prestarea serviciilor de plată menționăm că în condițiile în care această activitate este desfășurată de către unele entități contrar prevederilor Legii 114/2012 și cu nerespectarea Legii 308/2017 (fără licență, fără supraveghere din partea BNM, fără respectarea prevederilor de prevenirea și combatere a spălării banilor, fără a fi sancționate pentru încălcări și fără a fi stopată activitatea ilegală), astfel încât se menține pe piața serviciilor de plată un mediul cu concurență neloială (unde entitățile licențiate nu sunt protejate de prestatori

ilegali de servicii de plată), considerăm că o astfel de modificare a legislației este prematură și o să ducă la prosperarea activității ilegale de prestare a serviciilor de plată și la o împovărare suplimentară a entităților licențiate și în final va duce și la o creștere inevitabilă a prețurilor de prestare a serviciilor de plată.

Este necesar să atenționăm asupra faptului că la moment BNM răspunde doar de supravegherea entităților licențiate și nicidecum nu răspunde de supravegherea integrală a pieței serviciilor de plată și nici într-un mod nu sancționează și nu reglementează activitatea entităților care nu sunt licențiate și desfășoară activități de prestare a serviciilor de plată contrar prevederilor legale – conform legislației în vigoare de sancționarea fără licență a prestării serviciilor de plată este responsabil MF prin intermediul SFS (art. 402 al Codului Contravențional al RM). Astfel aplicarea plăților pentru supraveghere doar entităților licențiate reprezintă o condiție suplimentară de concurență neloială, în modul în care entitățile ne supravegheate vor fi lipsite de obligația de achita astfel de taxe.

O astfel de practică de percepere a plăților de la entitățile supravegheate este o practică aplicată în puține state și prin urmare necesită mai multă analiză și merită a fi implementată în cazul în care piața serviciilor de plată este sigură, transparentă și activează în mediul unei concurențe loiale, iar prestarea serviciilor de plată contrar prevederilor este drastic sancționată și contracarată.

Aplicarea plăților pentru supraveghere în forma de cota procentuală va duce la plăți mai mari a celor care au venituri mai mari, deși efortul BNM depus la supraveghere este același pentru toate entitățile din segmentul său și chiar poate fi mai mare la cei cu venituri mai mici, prin urmare se va forma plăți neuniforme și presiuni neuniforme asupra entităților supravegheate – oportun ar fi să fie plăți fixate pentru fiecare categorie.

Aplicarea unei sume fixe nu va contribui la denaturarea veniturilor / diminuarea artificială acestora pentru a diminua plățile către BNM și va contribui la formarea condițiilor concurenței loiale între prestatorii de plată nebankari.

Este necesar ca BNM în conformitate cu practicile europene să preia funcția de supraveghere a pieței de plăți, inclusiv sancționarea și stoparea activităților entităților nelicențiate care practică servicii de plată pentru a asigura o concurență loială și o siguranță a pieței de plăți.

Prin urmare se merită a fi modificat Codul Administrativ în modul în care pentru încălcarea art. 293², art. 290, p. 5 și p. 6 al art. 344 al Codului Contravențional să fie responsabilă BNM.

În cazul în care BNM nu va fi instituția care va asigura supravegherea și sancționarea entităților nelicențiate (conform p. 100 al Directivei UE 2015/2366 (PSD 2)) se formează premise de împovărare a entităților licențiate și încurajarea prestării serviciilor de plată fără licență, contrar prevederilor legale, care nu sunt supravegheate de BNM și prin urmare fiind scutite de plată pentru supraveghere către BNM, ceea ce automat impune entitățile licențiate în condiții nefavorabile de dezvoltare serviciilor de plată, de a reflecta venituri și de a activa după principii oneste. În final entitățile licențiate vor fi descurajate fiind într-un mediu cu concurență neloială, în care entitățile nelicențiate au oportunitatea cu costuri mai mici să presteze servicii de plată (nefiind obligate să respecte toate cerințele legale, inclusiv de protejare a fondurilor și datelor plătitului) și fără să fie supravegheate și sancționate.

Anterior aplicării unor astfel de modificări este necesar să fie asigurată concurența loială pe piața de plăți și lichidarea activităților ilegale de prestare a serviciilor de plată (inclusiv încasarea plăților de către terți sub diferite forme inventate de contracte de reprezentanți comerciali).

Astfel, impunerea unor plăți de supraveghere de către BNM asupra entităților raportoare va constitui de fapt un impozit suplimentar pe lângă cele existente și ca impact financiar va rezulta într-o povară foarte grea asupra întregului domeniu financiar, care poate duce într-un final la încetarea dezvoltării afacerilor în special a emitentilor de monedă electronică și a societăților de plată nebankare.

Menționăm de asemenea că nu ne este clar raționamentul stabilirii cotei de 5% din venit față de emitenții de monedă electronică și societățile de plată nebancale.

De asemenea, atragem atenția că cotele plăților de supraveghere sunt stabilite din venit, dar nu din profit. Respectiv, poate apărea situația ca entitatea raportoare în anumite perioade să nu obțină profit, însă să fie obligată să achite plățile de supraveghere către BNM din venitul realizat, în acest mod înrăutățind și mai mult situația lor financiară.

Suplimentar, se propune modificare art. 21² alin. (5) după cum urmează:

În cazul neachitării sau achitării parțiale a plății de supraveghere în termenii stabiliți, **după informarea prealabilă prin intermediul oricărei mijloace de comunicare** Banca Națională poate aplica o penalitate în mărime de **0,04** la sută din suma neachitată, pentru fiecare zi de întârziere. Penalitățile sunt colectate în contul Băncii Naționale și se virează la bugetul Băncii Naționale.

Considerăm necesar a fi modificat art. 21² alin. (5) or adesea neachitarea sau achitarea parțială poate avea loc ca urmare a comiterii unor erori sau omisiuni. Prin urmare informarea prealabilă poate preveni comiterea unor abateri de către autoritățile supravegheate.

Totodată, considerăm că penalitatea nu trebuie să depășească mărimea de 0,04 la sută din suma neachitată pentru fiecare zi de întârziere or este necesar de promovat condiții egale atât pentru sectorul financiar bancar privat cât și pentru BNM în exercitarea activității sale (odată ce sectorul financiar/bancar nu poate percepe de la clienți consumatori o penalitate mai mare, nu ar fi rațional să fie perceput o penalitate mai mare din partea BNM-ului).

În același context, se propune modificare art. 21² alin. (9) după cum urmează:

În cazul în care plata de supraveghere nu a fost achitată sau a fost achitată parțial în termenul stabilit în actele normative ale Băncii Naționale, **după informarea prealabilă prin intermediul oricărei mijloace de comunicare** Banca Națională emite un act privind perceperea plății de supraveghere datorate și a penalităților.

Considerăm necesar a fi modificat art. 21² alin. (9) or adesea neachitarea sau achitarea parțială poate avea loc ca urmare a comiterii unor erori sau omisiuni. Prin urmare informarea prealabilă poate preveni comiterea unor abateri de către autoritățile supravegheate.

2. Referindu-ne la prevederile normative ce vizează (i) consolidarea cadrului legal aferent băncii centrale ca entitate de supraveghere, inclusiv ținând cont de (ii) limitările suplimentare ale prevederilor Codului Administrativ asupra procedurilor administrative care au ca obiect actele emise de Banca Națională a Moldovei, considerăm oportun a indica asupra faptului că, odată cu completarea legii cu privire la Banca Națională a Moldovei (în continuare – BNM), procedura de elaborare și de adoptare a actelor în vederea exercitării atribuțiilor de către BNM urmează să fie exceptată de la etapele uzuale a adoptării unui act cu caracter normativ.

Astfel, considerăm că se impune instituirea unei proceduri distincte de adoptare a actelor emise de BNM în procesul de realizare a atribuțiilor, pentru asigurarea transparenței și previzibilității.

3. O abordare similară se impune și asupra modificărilor de completare a Legii cu art. 5¹ și 5² ce se referă la dreptul BNM de stabilire față de bănci a cerințelor mai riguroase decât cele determinate potrivit prevederilor Legii nr. 202/2017 cu privire la activitatea băncilor.

Faptul acordării către Banca Națională a Moldovei a dreptului de instituire a unor cerințe mai riguroase ce vizează nivelul de fonduri proprii, prevăzute la art. 60, 61, 62 din Legea nr.202/2017 cu privire la activitatea băncilor; cerințele privind expunerile mari, prevăzute la art.74 din Legea nr.202/2017 cu privire la activitatea băncilor; cerințele de publicare a informațiilor, prevăzute la capitolul 6 din titlul III din Legea nr.202/2017 cu privire la

activitatea băncilor, etc. prevăzute la Articolul 5² a Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei generează necesitatea asigurării unui cadru normativ clar determinat, ce ar stabili condiționalități și institui limite pentru a evita lipsa de previzibilitate și planificare a activității pe termen lung, fiind necesare criterii clare, transparente, care să fie echitabile și proporționale scopului urmărit de regulator.

Totodată menționăm că, art. 5² introduce o serie de măsuri care pot fi aplicate de BNM în vederea diminuării *riscului macroprudențial sau sistemic*, fără însă a regăsi reglementarea riscului macroprudențial sau sistemic. O definiție scurtă a „riscului sistemic” este indicată în Legea Nr. 202/2017 privind activitatea băncilor, însă nu sunt clare circumstanțele când acest articol va fi aplicabil. Noțiunea de „Risc macroprudențial” și situațiile de materializare a acestui risc nu sunt definite și reglementate, astfel norma dată fiind neclară și vagă. Având în vedere că măsurile care pot fi impuse de BNM pot avea un impact semnificativ asupra activității băncilor, solicităm explicarea situațiilor de materializare a **riscului macroprudențial sau sistemic** care pot atrage după sine aplicarea de către BNM a măsurilor stabilite la art.5² din Lege și explicarea acestor măsuri și circumstanțe, în cadrul audierilor publice.

Într-o altă ordine de idei, considerăm că completarea Legii cu art.5² alin.(1), lit.a) contravine principiilor legiferării prevăzute de art.3 alin.(1) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, în special cele ale coerenței, echilibrului și predictibilității.

De asemenea, notăm că propunerea de completare a Legii cu art. 5² alin.(2) prin care se propune ca prevederile Legii nr. 100/2017 să nu fie aplicate Legii BNM și Legii 239/2018 - este o clauză care contravine expres normelor Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative. Obiecția respectivă este valabilă și pentru celelalte norme din proiect care au același scop (ex: excluderea primei propoziții din art.33, etc.).

4. Cu referire la completarea alin. (5) a art. 5 cu propoziția: „Prevederile Codului administrativ, ale Legii 100/2017 cu privire la actele normative și ale Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional nu sunt aplicabile procedurii de elaborare, aprobare, aplicare și retragere sau revocare a măsurilor prevăzute în prezentul alineat”, indicăm următoarele:

- în situațiile de criză financiară sistemică sau pericol de apariție a acesteia, rezultă că actele emise de BNM în privința băncilor nu vor putea fi contestate (conform Codului administrativ), iar în acest caz nu s-ar respecta etapele de avizare, expertiză a actelor normative ale BNM (conform Legii 100/2017).
- întrucât toate situațiile pot fi tratate ca fiind „**pericol de apariție a crizei financiare**”, se cere o definiție a acestui concept, inclusiv a noțiunii de „**criză financiară**”, cu stabilirea limitelor concrete. Or, redacția normei propuse comportă riscul încălcării principiilor de elaborare a actelor normative al legalității, constituționalității, respectării drepturilor și libertăților fundamentale, asigurării transparenței și publicității.

O altă neconcordanță sesizată de bănci în procesul de avizare, constă în faptul că alin. (5) al art. 5 prevede publicarea actului administrativ prevăzut de această normă **pe pagina web oficială a Băncii Naționale**, iar alin. (5¹) cu care se completează art. 5 prevede că astfel de acte **se publică în Monitorul Oficial**. Astfel, alin. (5) este în contradicție cu alin. (5¹), respectiv se cere ajustarea acestora.

Actele administrative care pot fi adoptate în baza normei citate (alin. (5)) fac parte din categoria de acte administrative individuale, care, conform Codului Administrativ, se comunică personal, comunicarea publică fiind o derogare de la regula generală. Aceeași idee se regăsește și în art. 11² propus spre a fi introdus în Legea nr.548/1995, prin Proiectul de lege.

Comunitatea bancară consideră că această categorie de acte administrative (individuale) urmează să fie adusă la cunoștința persoanelor vizate, conform metodelor prevăzute la art. 11², și nu prin comunicarea publică, în scopul evitării riscului încălcării normelor juridice/contractuale care vizează secretul comercial/bancar, precum și evitării

unor reacții negative față de activitatea entității, ca urmare a interpretărilor greșite sau percepției negative a clienților acestei entități.

5. Se propune menținerea prevederilor de la art. 11 alin. (2), (3¹), din următoarele considerente.

Publicarea actelor normative în Monitorul Oficial nu generează impedimente la monitorizarea actelor BNM. În situația nepublicării actelor BNM în Monitor, considerăm oportună stabilirea unei ordini de publicare a actelor, or este dificilă monitorizarea permanentă a tuturor portalurilor autorităților (SFS, CNPF, SIS, BNM, SPSBCT, etc), dacă în privința autorităților competente, legiuitorul va institui regula publicării actelor acestora pe portalurile autorităților și nu în MO. Totodată, este necesară o reglementare expresă a regularității publicării.

6. Considerăm că se impune completarea alin.(3) a art. 11, prin stabilirea că actul BNM va intra în vigoare din momentul publicării acestuia, fie în Monitorul Oficial, fie pe pagina oficială a BNM, altfel, nu poate fi aplicată o normă neadusă la cunoștință persoanelor vizate.

7. La propunerea de completare a art.11 cu alin.(3⁴), la a doua propoziție, după cuvîntul "data" se propune de a introduce cuvîntul "recepționării".

La fel, se propune modificarea art. 11 alin. 3⁴ după cum urmează:

„Termenul de prezentare a opiniei este de 15 zile lucrătoare de la data recepționării notificării. Procedura administrativă se suspendă de la data expedierii notificării către participant până la data prezentării opiniei acestuia sau până la data expirării termenului de prezentare a opiniei în cazul în care opinia nu a fost prezentată în termen.

Considerăm că termenul de 10 zile lucrătoare este un termen insuficient în vederea realizării dreptului său la apărare exercitat ca urmare a colectării probelor și prezentarea opiniei pe marginea actului administrativ defavorabil.

8. Nu susținem propunerea de completare a art. 11 cu alin.(3⁶) întrucît prin această normă se instituie prezumția de vinovăție. Considerăm neîntemeiată acordarea împuternicirilor BNM de adoptare a unor acte administrative defavorabile participanților, fără ca ultimii să aibă posibilitatea de a se expune pe marginea celor ce li se impută. În prezent BNM dispune de toate pârghiile pentru a contracara sau preîntâmpina prejudicii semnificative în sistemul financiar, în acest sens a se vedea art.75 al aceleiași Legi.

La fel, propunem sa fie enumerate/definite mai clar deciziile pentru a preveni prejudiciile semnificative în sistemul financiar, inclusiv în infrastructurile pieței financiare.

9. Art. 11 alineatul (5) se completează cu textul „*Dacă instanța de judecată, prin hotărîre judecătorească definitivă, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării sau o decizie adoptată în procedură prealabilă cu privire la un asemenea act administrativ individual și obliqă Banca Națională să emită sau să modifice un act administrativ individual, Banca Națională inițiază din oficiu o nouă procedură administrativă, care se desfășoară în condițiile stabilite de legislație. Termenul de finalizare a noii proceduri administrative curge de la data prezentării de către solicitant a tuturor datelor necesare potrivit legislației.*”

Propunerea de completare a art. 11 alin. (5) se apreciază a fi contrare cadrului legal și constituțional, or potrivit normelor legale hotărârile judecătorești sunt obligatorii de a fi executate, iar neexecutarea acestora se sancționează potrivit legii contravenționale și penale.

Astfel, având în vedere *principiul separației puterii în stat* (art. 6 Constituție) și cel al *accesului liber la justiție* (art. 20 Constituție), se impune asigurarea efectivității accesului la justiție, în sens că hotărârea instanței de judecată să acorde satisfacția efectivă petiționarului și să nu conțină un remediu prin care petiționarul din nou va merge în mod ciclic în procedură administrativă în fața Băncii Naționale. În acest sens, cu referire la art. 11 alin. (5), solicităm înlocuirea textului “*Banca Națională inițiază din oficiu o nouă procedură administrativă, care se desfășoară în condițiile stabilite de legislație. Termenul de finalizare a noii proceduri administrative curge de la data prezentării*

de către solicitant a tuturor datelor necesare potrivit legislației." cu textul „Banca Națională execută respectiva hotărâre judecătorească."

10. Pe marginea propunerii de completare a art. 11 cu alin. (13) considerăm că pentru BNM, organul care a emis actul administrativ suspendarea căruia se solicită, un termen de 5 zile ar fi un termen suficient pentru luarea deciziei pe marginea cererii de suspendare a executării acestui act, ținând cont de faptul că instanța de judecată, care este mai puțin informată referitor la circumstanțele adoptării măsurii respective, urmează să se pronunțe cu privire la o astfel de cerere, în termen de 5 zile (art.11¹ alin. (4)³ din Legea nr.548/1995).

11. Continuând ideea menționată mai sus, considerăm că și alin.(4)¹ din art.11 urmează a fi exclus din proiect, ca fiind contrare principiilor legale de legiferare prevăzute la art.3 a Legii 100/2017. Norma propusă este inechitabilă în raport cu băncile, interesele cărora ar putea fi grav lezate prin neparticiparea în cadrul procedurilor BNM de retragere a licenței. Mai mult ca atât, întru asigurarea accesului liber la justiție a băncilor, nu doar că este necesară participarea și audierea acestora în procesul de retragere a licenței, dar și banca, întru asigurarea apărării sale, va înainta opinie în scris conform modificărilor propuse (completarea art.11 cu aliniatul 3⁴).

12. Atragem atenția că prevederile propuse la art. 11¹ alin. (1), din Proiectul de lege se dublează cu Art. 214 alin. (8) a Codului Administrativ.

13. La art. 11¹ alin. (3) se propune substituirea sintagmei "**depusă concomitent cu înaintarea acțiunii**" cu sintagma "**depusă odată cu sau după înaintarea acțiunii**", ținând cont că alin. (6)¹ al Art.11, introdus prin Proiectul de Lege, prevede anume această soluție, care este corectă și nu limitează dreptul reclamantului de a depune cererea de suspendare doar odată cu înaintarea acțiunii.

14. Comunitatea bancară propune autorului examinarea oportunității de completare a art. 11¹ cu alin. (12) cu următorul conținut:

"(12) Pentru cazurile prevăzute de prezentul articol, actele notificate în zile nelucrătoare sau după ora 17-00, se consideră recepționate în ziua lucrătoare ce succede ziua notificării.";

15. Considerăm ca fiind depășit mijlocul de notificare de către BNM a actelor cu caracter individual prin fax și solicităm excluderea acestuia, respectiv excluderea alin. (8) și alin (1) d) din art.11².

Referitor la alin. (3) care prevede că „(3) Dacă există un reprezentant împuternicit, Banca Națională va notifica acestui reprezentant actul. În acest caz, Banca Națională nu este obligată să notifice actul și persoanei reprezentate”, considerăm că urmează a fi precizat în mod expres că această normă se aplică în cazul achizitorului potențial sau în cazurile în care în mod expres destinatarul a solicitat transmiterea notificărilor respective către reprezentant. În caz contrar, considerăm că trebuie să fie aplicate regulile generale de notificare a actelor direct destinatarului la sediul său sau poșta electronică oficială. Pot exista situații multiple când un reprezentant nu mai ține legătura cu destinatarul/nu-l mai reprezintă/a fost concediat/se află în concediu/nu se ocupă de anumite subiecte și notificarea acestuia în locul unei notificări la sediul destinatarului să comporte riscuri majore pentru entitățile supravegheate.

16.Referitor la alin. (9) si (10) la art. 11², considerăm că prin aceste norme nu se va asigura respectarea normelor generale cu privire la notificări, deoarece acestea nu prezintă anumite garanții că notificarea "**să ajungă**" la destinatar și să poată fi **accesată** de acesta.

În acest sens sunt relevante prevederile art. 22 alin. (4) lit. b) al Codului Civil: "Notificarea se consideră ajunsă la destinatar: când este predată la adresa poștală indicată de destinatar în acest scop ori, în lipsa acesteia, la sediul destinatarului persoană juridică sau la domiciliul destinatarului persoană fizică".

Simpla salvare a mesajului în cutia "Trimise" al contului de poștă electronică comportă riscul ca respectiva notificare să nu ajungă la destinatar, dar potrivit unor asemenea norme derogatorii notificările vor fi considerate recepționate.

Evidențiem că primirea efectivă a notificărilor reprezintă o condiționalitate inerentă pentru tot procesul de apărare eficientă a unui participant.

Dovada transmiterii mesajului este probată prin confirmarea trimiterii, adică recepționării de către destinatar, or propunem formularea/abordarea similară articolului 11³, al.(3) "[...] *data notificării este data intrării mesajului în dosarul "Primate" al contului de poștă electronică a destinatarului*".

La fel, conform propunerilor de la alin. (10) al art. 11², BNM *nu este obligată să notifice actul prin forma de notificare propusă de participantul la procedura administrativă*, fapt prin care pot fi lezate drepturile destinatarului la apărare. Considerăm că trebuie să se facă diferență dacă mijlocul de comunicare indicat de participant este deosebit de costisitor. În acele cazuri norma ar putea fi modificată în sensul ca solicitantul în cauză să suporte costurile respective. Totuși, opțiunea indicată expres pentru o anumită formă de comunicare ar trebui respectată (de exemplu solicitantul știind că va fi plecat din țară, indică o adresă de email pe care o va putea accesa fiind în străinătate).

17.Prevederile alin. (2) al art. 11³ derogă de la prevederile Codului Civil care stabilește reguli contrare pentru stabilirea termenului în care se consideră notificat un act către BNM, fiind stabilit că: „*Actele și înscrisurile expediate Băncii Naționale prin intermediul furnizorului de servicii poștale, serviciului de curierat rapid sau prin fax se consideră a fi notificate odată cu înregistrarea lor în cadrul Băncii Naționale.*” – în acest caz normele de notificare nu sunt uniforme și sunt ‘preferențiale’ în raport cu autoritatea. Considerăm, că regulile cu privire la notificările actelor trebuie să fie identice și să se aplice în mod uniform, *mutatis mutandis* față de toate părțile procedurii administrative.

18. Potrivit art. 43 al Regulamentului privind externalizarea activităților și operațiunilor băncii, “*Banca efectuează anual auditul extern la activitățile de importanță materială externalizare*”, iar potrivit art. 21 al Regulamentului cu privire la auditul situațiilor financiare și auditul în alte scopuri al băncilor, băncile sunt obligate să efectueze **anual** auditul adecvării și implementării politicilor și procedurilor interne ale băncii în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului. Mai mult decât atât, potrivit art.87 din Legea nr.202 privind activitatea băncilor, BNM poate solicita băncilor, după caz, efectuarea de activități de audit în alte scopuri decât auditul situațiilor financiare. Toate controalele de audit sunt efectuate de societăți externe de audit, iar cheltuielile de audit sunt semnificative.

Luând în considerare cele expuse, comunitatea bancară solicită modificarea cerințelor privind auditul extern a activităților de importanță materială și a adecvării și implementării politicilor și procedurilor interne ale băncii în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, prin excluderea obligativității de a fi efectuat anual, și stabilirea unei frecvențe de o data la 3 ani, spre exemplu.

19.Propunem spre excludere art. 21¹ or perceperea comisioanelor pentru activitățile enumerate în art. 21¹ va defavoriza entitățile și autoritățile din Republica Moldova în raport cu entitățile și autoritățile internaționale care exercită aceași activitate.

Totodată, considerăm că BNM are la îndemână și alte instrumente de intervenție care sunt generatoare de venituri în legătura cu prestarea serviciilor efectuate.

20. Motivarea modificării alin. (10) a art. 23 după cum rezultă din Nota informativă, este ajustarea normei la standardele europene aferente independenței personale în cadrul băncilor centrale, și anume, la art. 14.2 din Statutul BCE. Totodată, redacția actuală a normei (alin. (10)) nu este în contradicție cu art. 14.2, pentru că, pe lângă motivul mai larg “a comis o abatere gravă”, prevede și niște motive (exemple) mai concrete, ce pot constitui temei de revocare din funcție, ultimele încadrându-se în noțiunea de “abateri grave”. Totodată, norma, în redacția din Proiectul de lege, prevede că revocarea pentru abaterea gravă poate fi temei de revocare doar dacă în această privință există o hotărâre definitivă a instanței de judecată, ceea ce nu este prevăzut și în art. 14.2 din Statutul BCE. ***Astfel, considerăm că modificarea acestei norme nu este justificată și urmează să fie păstrată în redacția actuală.***

21. Comunitatea bancară optează pentru menținerea redacției actuale a art. 75¹ alin. (1), ca fiind mai relevantă și care face referire la faptul că (1) *Constatarea faptelor ce constituie încălcări se face de către personalul Băncii Naționale sau de către experții contabili, contabilii autorizați și alți specialiști calificați antrenați în acest scop de Banca Națională (denumiți în continuare inspectori), în baza rapoartelor și a altor date prezentate potrivit legii și actelor normative ale Băncii Naționale sau la solicitarea expresă scrisă a Băncii Naționale (control din oficiu) ori în cursul inspecțiilor desfășurate la sediile băncii/unității de schimb valutar (control pe teren).*"

22. Nu se susțin modificările propuse la art. 75¹ alin.(9) și se propune excluderea/modificarea termenului de 18 luni, ca fiind un termen exagerat de mare și inacceptabil pentru finalizarea unei proceduri de control.

În acest sens se propune aplicarea prevederilor art. 60 din Codul administrativ, potrivit cărora, "termenul general în care o procedură administrativă trebuie finalizată este de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Din motive justificate legate de complexitatea obiectului procedurii administrative, termenul general poate fi prelungit cu cel mult 15 zile. Această prelungire are efect doar dacă este comunicată în scris participanților la procedura administrativă în termen de 30 de zile, împreună cu motivele prelungirii. În mod excepțional, când în procedura administrativă se înregistrează cazuri de complexitate deosebită care necesită timp pentru prelucrarea documentelor, autoritatea publică poate stabili un termen mai mare pentru finalizarea procedurii administrative, care nu va depăși 90 de zile."

Astfel, chiar dacă termenul procedurii de control efectuat de BNM se dorește a fi mai lung, ținând cont de domeniul specific de control, acesta urmează a fi unul rezonabil. Menționăm că în Nota informativă lipsește o argumentare a acestei modificări și a rezonabilității acesteia.

23. Nu este motivată propunerea de modificare a redacției alin. (4) a art. 75². Redacția normei actuale din Legea 548/1995 este conformă Codului civil și Codului de procedură civilă. În situația reglementării speciale a unui nou termen de prescripție, considerăm că este necesară motivarea majorării termenului de prescripție.

Orice lege care stabilește anumite sancțiuni sau decăderi de drepturi, urmează să aibă un termen de prescripție pentru aplicarea sancțiunii direct proporțional cu fapta săvârșită. Or, orice sancționare în materie penală, contravențională sau disciplinară are menirea corectării făptuitorului și prevenirii unor alte încălcări. Astfel, eficacitatea combaterii și prevenirii încălcărilor este strâns legată de promptitudinea cu care organele abilitate ale statului intervin și trag la răspundere pe cei vinovați de săvârșirea încălcărilor. Cu cât stabilirea răspunderii și aplicarea pedepsei este mai aproape de momentul săvârșirii faptei prejudiciabile, cu atât scopul legii este realizat mai eficient. Atragem atenția că, prin majorarea termenului de prescripție, nu se mai asigură prevenirea comiterii unor noi abateri similare, deoarece rezonanța socială a faptei scade considerabil în acest interval de timp.

Urmează a fi luat în considerație faptul că prelungirea termenului de prescripție aduce atingere eficienței procesului, deoarece, datorită trecerii timpului în care organele abilitate nu au acționat, probele, inclusiv privind nevinovăția, ar putea fi pierdute ori denaturate. Această situație ar crea premise de atragere la răspundere a persoanelor nevinovate. Trebuie aici subliniat faptul că, potrivit Codului contravențional, termenul maxim de prescripție este de 18 luni, iar cel general este de un an. În același timp, în termen de 5 ani, se prescriu așa pedepse penale precum: violul, omorul săvârșit în stare de afect, pruncuciderea, lipsirea de viață din imprudență, luarea de mită, darea de mită, excesul de putere care a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice, falsul în acte publice.

În final, considerăm că ar fi corect ca norma respectivă să rămână în redacția ei actuală, ținând cont că, în formularea respectivă, aceasta este proporțională și reflectă principiile enunțate supra.

Art. VII. Legea nr.62/2008 privind reglementarea valutară

24. Considerăm inoportună abrogarea alin.(6) din art.62 al Legii, prin care unitățile de schimb valutar să fie lipsite de dreptul de a înainta obiecții față de actele emise de BNM în legătură cu controalele pe teren.

Art. XV. – Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor

25. Se propune simplificarea normelor de completare a art. 38² Administrarea riscurilor aferente tehnologiilor informaționale și de comunicare, de securitate a informației și continuitatea activității, or reglementările detaliate, așa cum sunt prezentate în proiectul legii, se stabilesc prin regulamente, instrucțiuni, statute, reguli, metodologii, care sunt acte subordonate legii. Aceste prevederi ar fi oportun să fie prevăzute în Regulamentul BNM nr.322/2018 privind cadrul de administrare a activității băncilor, care stabilește cadrul de administrare a activității acestora pentru asigurarea unei gestiuni a riscurilor efective și prudente.

Referitor la alineatul (2), a art. 38² considerăm că un plan de continuitate nu ar putea fi “capabil să asigure” capacitatea de a funcționa în mod continuu și protejarea “tuturor” informațiilor critice, deoarece, chiar și în cadrul analizei de impact, se stabilesc TOR/MOR care pot varia și, în majoritatea cazurilor, prevăd o perioadă de indisponibilitate validată în conformitate cu o abordare bazată pe risc și într-o manieră proporțională cu natura și amploarea activității băncii și modelului de afaceri. Din acest motiv, propunem următoarea redacție:

“(2) Banca trebuie să stabilească un cadru de administrare a continuității activității pentru a-și maximiza capacitatea de a funcționa în mod continuu cu asigurarea protejării informațiilor critice, inclusiv, în vederea limitării pierderilor în cazul unei întreruperi severe a activității. În acest scop, banca va identifica riscurile de continuitate la care este expusă și va aproba și pune în aplicare planuri de asigurare a continuității activității.”

Referitor la alineatul (6), a art. 38² propunem următoarea redacție:

“(6) Cerințe specifice și termenele privind punerea în aplicare a alin.(1)-(5) sunt stabilite în actele normative ale Băncii Naționale .”

26. La art. 41 alin. (5) propunem înlocuirea sintagmei “salariat al băncii” cu sintagma “salariat al acestei bănci” sau “salariat al băncii respective”.

27. La art. 43 propunem reducerea termenului de finalizare a procedurii de soluționare a cererii de aprobare de la 45 de zile lucrătoare la 30 de zile calendaristice.

28. La art. 45 alin. (2) propunem înlocuirea sintagmei “de la data hotărârii” cu “de la data notificării hotărârii”.

29. La art. 62 alin. (1) propunem, de adăugat, după sintagma “**finalizare a procedurii de soluționare a cererii de aprobare prealabilă**”, sintagma “**și de acordare a răspunsului**”. Această propunere se referă la normele citate în continuare: art. 66 alin (2), art. 69, Art. 70 alin (3), art. 71 alin (1), art. 72 alin (2), art. 73 alin (3), art. 76 alin (4), art 77 alin (2), art 82 alin (1), art 88.

Prin modificările la art. 62 alin. (1) se intenționează extinderea termenului de finalizare a procedurii de soluționare a cererii de aprobare prealabilă care se referă inclusiv la distribuirea de către bănci a profitului către acționari. Conform art. 49 alin. (3) al Legii privind societățile pe acțiuni, nr. 1134/1997: “Adunarea generală ordinară anuală a acționarilor se ține nu mai devreme de o lună și nu mai târziu de două luni de la data primirii de către Biroul Național de Statistică a dării raportului financiar anual al societății (30 aprilie).”

Termenul propus de 40 zile lucrătoare pentru aprobarea prealabilă de la data când sunt prezentate toate documentele este un termen foarte mare și plasează o presiune enormă, fiind obiectiv posibil ca banca să nu reușească să primească respectiva aprobare.

Totodată, termenul propus la art. 62 alin. (1) de 40 de zile lucrătoare este diferit decât cel indicat în Regulamentul BNM nr. 109/2018, conform căruia, termenul maxim de examinare și adoptare a deciziei privind acordarea aprobării sau privind refuzul, nu depășește, per total, 35 de zile calendaristice.

Considerăm că termenul stabilit prin regulamentul BNM nr. 109/2018 este unul rezonabil și convenabil, atât pentru Banca Națională a Moldovei, cât și pentru celelalte bănci. Optăm pentru termenul respectiv în scopul asigurării examinării chestiunii cu privire la distribuirea profitului în cadrul adunărilor generale ordinare anuale ale acționarilor care, conform prevederilor legislației aplicabile, nu pot fi desfășurate mai târziu de data de 30 iunie a fiecărui an.

Pentru solicitarea aprobării prealabile a Băncii Naționale, banca trebuie să prezinte un set de documente care include, printre altele, și Raportul societății de audit independente asupra situațiilor financiare ale băncii la ultima data de gestiune. Acest raport poate fi prezentat băncii, de către societatea de audit, până la data de 30 aprilie a fiecărui an.

În acest sens, în situația în care termenul de finalizare a procedurii de soluționare a cererii de aprobare prealabilă ar fi de 40 de zile lucrătoare, iar Banca Națională ar adopta decizia privind acordarea aprobării prealabile, băncile ar fi nevoite să amâne pentru o altă adunare decât cea anuală ordinară, examinarea chestiunii cu privire la repartizarea profitului, având în vedere depășirea termenelor stabilite pentru alte acțiuni necesare a fi întreprinse în scopul desfășurării adunării generale ordinare a acționarilor.

30. Cu referire la art. 82 alin. (1), propunem aplicarea prevederilor Regulamentului BNM privind externalizarea activităților și operațiunilor băncii, care stabilește termenul general de 30 de zile pentru eliberare a aprobării prealabile privind externalizarea activității de importanță materială sau de respingere a cererii, calculate din data primirii setului complet de documente, cu posibilitatea extinderii acestuia, conform pct. 26 al Regulamentului, până la maximum 90 de zile calendaristice.

31. Considerăm că prin modificările operate la art. 140 alin. (1) se intenționează aplicarea sancțiunilor inclusiv pentru *încălcările statutului și/sau a reglementărilor interne ale băncii*. Considerăm că aceste sancțiuni sunt exagerate în raport cu încălcările unor reglementări interne, dacă nu este efectuată și o cuantificare corespunzătoare a impactului unor asemenea încălcări și fără să existe un impact semnificativ asupra activității și performanței băncii.

Totodată, pot exista situații când încălcarea reglementărilor interne să nu fie esențiale, de exemplu dacă aceasta este rezultatul neactualizării reglementărilor, urmare a unor modificări ale legii.

Potrivit art. 33 (4) din Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni (4) *Prevederile statutului societății ce sînt în contradicție cu legislația sînt nevalabile de la data adoptării lor*, astfel legea indică direct că urmează a se aplica direct legea și nu este necesară sancționarea entității.

Pentru aplicarea sancțiunii de către Stat (organe abilitate ale statului) urmează să existe fapta ilicită care constă în acțiuni/inacțiuni săvârșite cu încălcarea normelor legale imperative. Încălcarea, în cadrul unei persoane juridice, a reglementărilor interne ale acesteia, care nu sunt acte normative, nu este privită ca pericol social, deoarece nu lezează un interes general, ci reprezintă o abatere disciplinară ce ține de disciplina muncii.

Așadar, sub aspectul laturii obiective, atât în cazul răspunderii disciplinare, cât și în cazul celei contravenționale suntem în prezența unui comportament contrar unei norme juridice, dar diferit sub aspectul gravității, al pericolozității urmărilor pe care le produc, adică al gradului de perturbare a relațiilor sociale.

Totodată este necesar de atras atenție că modificarea propusă poate avea un efect invers, astfel încât băncile vor fi tentate să adopte cît mai puține reglementări interne, care se vor limita la transpunerea prevederilor legale

imperative, cu scopul să nu creeze premise pentru aplicarea sancțiunilor. Nota informativă nu prevede nici o argumentare a motivelor acestei modificări.

De menționat că asemenea completări au fost propuse și în art. 139 al Legii 202/2017, care prevede aplicarea față de bănci a unor măsuri de supraveghere, care considerăm că acordă BNM instrumente suficiente pentru a remedia deficiențele constatate, inclusiv aferente situațiilor ce țin de nerespectarea de către bănci a propriilor reglementări.

Prin urmare, considerăm că urmează a fi păstrată redacția actuală, în sensul că răspunderea trebuie să survină doar pentru încălcări ale legislației și nu pentru încălcări minore sau formale care nu constituie încălcare a actelor normative.

32. Art. 142 alin. (3) vine să extindă termenul de prescripție pentru aplicarea sancțiunilor la 5 ani cu excluderea termenului de 6 luni de la data constatării încălcării (a se vedea comentariul anterior pe marginea art. Art. 75² alin. (4) Legea nr.548/1995 cu privire la BNM).

Art. XX. Codul Administrativ al Republicii Moldova nr.116/2018

33. Considerăm inoportună completarea art.(1) alin.(2) conform căreia prevederile Codului se aplică în partea ce nu contravine Legii 548/1995. Considerăm că excepția propusă creează premise de încălcare a prevederilor art. 53 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova, ce ține de dreptul la apărare.

În concluzie, având în vedere importanța acestei legi și impactul acesteia asupra activității băncilor, comunitatea bancară consideră oportun ca Legea, urmare aprobării acesteia, să ofere o perioadă de tranziție și să intre în vigoare în termen de 12 luni de la publicarea în Monitorul Oficial al R.M și nu în termen de 6 luni prevăzute în alin. (2) a art. XXII al proiectului (doar pentru art. 21²). Aceasta va da posibilitate băncilor să-și estimeze și să-și planifice mijloacele necesare pentru aplicarea corespunzătoare a prevederilor legii.

Asociația Băncilor din Moldova și AmCham Moldova exprimă toată deschiderea și disponibilitatea pentru a discuta suplimentar pe marginea acestui proiect de lege, eventual în cadrul unei ședințe cu participarea reprezentanților BNM și Ministerului Finanțelor al R.M.

Cu respect,

Mila MALAIRĂU

Director Executiv,

Camera de Comerț Americană din Moldova